

BETORTZ EMAKUMIKA ELERTI-SALLERA “TENE”

Eztogekiz gixonekuan bakaflak abefitxan aldeko lanak. Ba-dabe emaztekiak bere ontan egin bai? egokia. Ezpediz, ordea, gixonen antzera jokau. Euren jardunen itxuskitza litzake. Airela gixonkiro bufukatua biftari, emaztekiak esku lemeze lotu bayetz gixonak ezin iban darena. Gixonekuan zeregi da asaske amofuz alakafekin bufukatu za ozkatzia. Maiz irainka amesa bezain gozo ta gainbera yakez neskatilai irakurketak. Idazii uñterefaz lorentzak ba-dabear, beintzat. Irudipen bixijaren jantzi bai? dabear afebijaren aldeko lanak.

Elerli-lana baño zeregin egokigorik bai? da emazteki? Irudipen bixikatzeko, bijoza, erabafitzea ta bizerako korapilo-mamija atsegitean argiztatzeo bidea, noski. Idazki alde asegarro yake, ofitifito, emakumia irakurtzia. Eztabe, baina, ortarako, indarkerak bai? Gaberdiko amesa bezain gozo ta gainbera yakez neskatilai irakurketak. Idazii uñterefaz lorentzak ba-dabear, beintzat. Irudipen bixijaren jantzi bai?

Izartza, bai?, nekezko zeregia da. Ezta horainen mena ondo idaztza. Oldozkun tolestu ta zeaki jalkiz idazkeren ofizieko, jakinista, ekinia, oiturea ta huma arin-bizka bai? dazt idaztak. Ezi, oti ta egokitu egin biar lumea. Zer ortara jafi, alegría. Alia-guzti be, ba-dira elert-salean buruza soiliak agertzen daben emakumiak. Ofa France'n Stael anderea idazletan goreneta. Espanafak be bidez apizaten dabez Terese deuna, Arenal, Fernan Caballero, Concha Espina ta abar. Emakume euzkotak be eztria, nik ute, ezerezian txaldan-teriz lotuko.

Esku - artian darabil egunon idaztio polit bat. Ezta orainqua 1023'gafenian armaratu. Ixen-ordezat “Tene” erabilten emanakume bat da idazti oren egilia. Garai eta euzkel-irakurlien bijotzak zoliki iztetzek. Itz-neurutebetan eta euzkeri matutinaren andrea. Bietjan trebe, Olerkaria. Idazlanetan be ez eban eragozzen infar lufa ufatu ta zotalak arotoen. Sartzen entzuten genduban ordun bera txinta. Ezte jarduna zerbaitxoan sariztu nairik, erpide bat zabaldzu bera olerki ta idazkijak irati. “Jaungoia-Zale”, ren irakrakolan irafta. Idaztikoz idaztak. Ezi, baina, gauka. Alere noizik bein atsegafii yaku, agijan, hizkina ofetan eztia txurgatxia.

Lenengo erdi-atalean emeritez idazki di Miren Itziaz'i zuzendubak. Miren eta an euzkume euzkotara da. Abertzasunera erakari nayean zuendu etorzoan “Tene,” k idazkijok emakume euzkotafari. Eza zer diñoan itzaufan (izen-aufia = logo). “Bakaf-bakaflak bilekatu abefia maita-maita duan biotz baten naimea ona; eta arkituko deuzten guzia onexek arada-ta”.

Naimen utsa baño geyagorik ba-da, ofia idazitxo onetan. Efekatxoaren gainetan hauen efezki ta eskurako urtetan ya-za oldozkunak lumatik. Idazlanetan ikasi-za oitura danaren gisan. Zenbaitek uste nengio edandik oraingo euzkel-idaztak errendiko bidetzaik dabiltsala. Gaur-egun doezin idazlener malan dagoz “Tene” idazki oneik. Ezta ausarkeria dihontz arkituko deuzten guzia onexek arada-ta”.

Bigafen erdi-atalak ogeta iru olerki di Olerki politik. Ondo nerubak. Bijo-samurkiro kilitzaten daben olerkijak. Ikerri gogoa, noski, “Tene,” rena. Ixo nire o sastea. Ixi olerkari zolijari bere aboz

“Begi beltz ayek nigan jafta begitu zidan itun, itun; ta umetxuren begitze arek ait biotz-beraz jafi nindun. Begiyak zitun belitzan zan ayez azaltzen zuten miñia; miñaz gañiera maitasunaren egabi bizi ase-ezina.”

Otxox arkitzaren zifituki ixurtzen da exirista zinkurinka marmariz. Orain, ormentutu ta itz-legor dogu aspaldi ontan ya-za idaztak. Idaztak. Zergaitik ambat le-lumatzu lerdan ezkos apalerak bastertzeko, beintzat. Lizaruan alpecean lo agor. Ezin edo ta idazlanetan txairo justostatu. Ezkerduna doz suzkeareen zorrigaita! Ez Etxeñor o nurbait euzkel-irakurra gorenengunen. Berti-alofean zurkiora lanean ekin ezke-mermorfak dira, benetan, lufo. Abefia mua esnarratzeko eta bidez obikeria. Nejia be bai dakar lan onek. Geure efideratasuna nun dago, gañera? Ez lar-ka bai? ez ondartzetan eta mendibaki. Goragoko ederasunera jo dogu. Goguaren edertasunera. Langi-ku dira elert-salean. Autuenak eta tabalenak, baiki. Emakumiaren iza-bakaflak dagon joxa zeregi da. Be-ori ordu onean, lafan ontarra erne ta emakumiak. Etxozak damauko.

Izazkadi'ren eskubidiak nai baxen lastefozalako, artegasunen zulagafijak era-za, asafe ta biotz-estu oartzen doguz male asko. Lenagoko lanik ba-dogu ofi-za. Garaya irixtean axiaren ulatxoak el-dagon pikua lufera jalkintzen dauen erazki, elduko dira eñijaren eskubidi. Arteen, ba-dira eñuez zeregiñak. Abefia gogo-salak lantzen, alorak ezkontzen, minak garbitu ta egokitzen. Atseden jardun bai? Eztozak bein-beinean miko zeregiñok.

Dok eztautzoe olango lanari gafantzirik mua. Zuzenbide galdu ezkerro, ari gixon-ermenka nora jo eztakijela. Maiz, zeren duan zugazkiro, esfuerzo, baio begitazentz dautsoz osto zimelduna. Iñaki lana dok geyenetan buruzka. Iñork uztarten ez dauna. Agirizko zureta. Argi-lanbroz erija eta eztua lana. Baño abefijaren zuzenra sakoni diana ta kemen bixigafiz ureztazen dautsozana.

don de Alde zu oñtan emakumiak egin dagiken la- miko bai? lez, goratu.

BAÑENSOZO.

IZPAR URTENENAK

—Hitler'tafen gurendea-bide, Deustch-efija afisku gofijetan-barna dago. Seireun aldun dira Reichstag bafia osatuko dabentak. Bereun eta bi aldun dira Hitler'tafak, bai? nagosi ixateko aña ez. Von Baren eta Von Schleicher jaunak agintari jaftatuko dabe, ba.

—Leteri - barneko gudea sortuko? Hitler'tafak agintaltzara igo? - egongo? Deustch-efijk eztaki ordu oneitan nora jo.

—Antzoki eta “cine” tako jaubiak txafio baño txafluago duazala euren arazuan eta lastef uztiko dabez-edo. Batzak nagosia egin dabe, ganian daukezan ordain-biak kentzeko, bai? orain arte ezta ezer zundetu.

—Spa urrian aukeratu dabe Ludiko andereño edefena Turquía'ko nas-ka bai? eti da edefena.

—Paraguay latefiko agintarijako bidaldo dabez euren gudarostia Boli- via'ren aurka. Latefiko uri-buruba zainduteko 10.000 gixon batu dabez.

—Lima'n erail dabez 44 ordeñak. Izapifingiak erabaki onen aufka egin dabe, bai? agindarijak eztria aizteratu.

—España'ko efektuak hazaña egin eben atzo. Txindia-arazuetazkuak uaf batzuk azaldu dazn, igazko ta ait tenglo gora-beratza.

—Batzak ofetan erabaki dabe txindia-zabalkundiez eta Dictadura aldian zapalduak ixan ziran batzuen ostiezaz.

—Asturias'ko mizatzen eztia lanik egingo, eztalako ezer salduen. Ila onen 15.000 utziko dira, mizatzok.

—Las Palmas'en host atxilotubak 15.000 dabez egiptzetzik. Baña batiz lotubak ixan dira.

—Igandian ekafi eben Lisboa're Imanol bakalduna zanaren gorpua. Agindarijaka bidaldo ebezan euren ordeñekuak.

—Euzkadi'ko txifingiak gurdibit batzen aitzenk. Eskefa ixan da buru. Meagatz aldatzen tau txifingulari gurdibit batzen aitzenk. Iñaki Zauriñak.

—Catalunya'ko izapifingiak Araudijetza diñardube. Espanafak aerijo zital agertzen dirala, azaldu daroe.

Euzko-Eri “Euzko” -Jakintza

Donostia'ko basetziak

Maribil.
Mila bider.
Sagasti zar.
Txapaldegi.
Txapaldegi-beti.
Martikoneko-beti.
Karonegi.
Martintxotegi.

Ibaeta

Arburu.
Konporta.
Julianategi.
Añorri-ene.
Tolara.
Andrestegi.
Almorta.
Ardit-ete.
Mugitegi.
Amezketa-borda.
Amezketa-goya.
Begoña.
Artola-txiki.
Artola-aundi.
Loristaina.
Befio-azpi.
Martintxoxo-ene.
Egusikiza-zar.
Ebro.
Lau-tximinieta.
Iñarra-beti.
Isa-beti.
Muno.
Ferene-beti.
Ferene-azpi.

Igeldo

Bolsagilene.
Eferia.
Aristigita-goya.
Buenabentura.
Otondo-gari.
Lizafeta.
Benta-Alegre.
Plaza-ete.
Añaza-enea.
Txoxa.
Amesti-azpi.
Amesti-goikoa.
Amesti-bea.
Amesti-zañ.
Benta-befi-azpi.
Gaztai-zabala.
Madari-eta.
Troxo-enea.
Borda-befi.
Etxe-luze.
Ganbaretxe.
Ameo.
Arkaitzaga.
Etxe-befi.
Bengoetxea.
Itutxito.
Aondasarte.
Irigoien.
Barbero-ete.
Añola.
Beko-ete-beti.
Lapida-bete.
Minigai.
Agiti.

Oporto.
Bustin-zuri.
Belabietia-azpi.
Txabola.
Ari-txulo.
Gorostidi.
Juandegi-txiki.
Juandegi.
Zankardegi.
Belabietia-txiki.
Belabietia.
Iraune.
Egiluze.
Bioñeta.
Amezi-beti.
Benta-befi.
Mendigain.
Etxenagusia.
Iturrieta.
Iturrieta.
Jose-enea.
Lur-goyeta.
Tolare-ete.
Ansotegi.
Aristegieta.
Durangedi.
Ganbo.
Aristondo.
Erauneta-borda.
Erauneta-txiki.
Erauneta.
Bafenetxe.
Balda-zañ.
Balda-befi.
Etxebeste.
Aize-nifriti.
Murgil.
Jafaitzeko.